Sygn. akt I ACa 926/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Marszałek (spr.)
Sędziowie:	SSA Jan Surma SSA Janusz Kaspryszyn
Protokolant:	Marta Perucka

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa ***Naczelnika Urzędu Skarbowego W.***

przeciwko ***M. J. (1) i W. Ż. (1)***

o ustalenie

na skutek apelacji pozwanego M. J.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 9 maja 2012 r. sygn. akt I C 1416/10

1. ***oddala apelację;***

2. ***zasądza od pozwanego M. J. na rzecz strony powodowej 1800 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.***

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 maja 2012 r. Sąd Okresowy uwzględnił powództwo Naczelnika Urzędu Skarbowego W. i ustalił, że umowa spółki cywilnej pozwanych M. J. i W. Ż. uległa rozwiązaniu z dniem 31 października 2008 r.

Sąd ten ustalił, że pozwani od stycznia 2006 r. podjęli działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej i w jej ramach prowadzili sklep z częściami samochodowymi. W 2008 r. pozwany W. Ż. zaczął podejrzewać, że jego wspólnik nie prowadzi spraw spółki w sposób należyty. Zaniepokoiły go nieprawidłowości podatkowe w spółce, przypadki wydawania towaru bez paragonu, usuwanie towaru z ewidencji, zaniżanie na fakturach cen sprzedawanych towarów, nie ewidencjonowanie towarów w kasie fiskalnej. W dniu 31 października złożył oświadczenie o wypowiedzeniu swojego udziału w spółce bez zachowania terminów wypowiedzenia, na dzień 31 października 2008 r. Jako ważne powody wskazał działanie wspólnika na szkodę spółki i utratę zaufania. M. J. zaprzeczył, by istniały ważne powody uzasadniające wypowiedzenie udziału ze skutkiem natychmiastowym. Wspólnicy spotkali się w listopadzie w celu inwentaryzacji i rozliczenia spółki.

W dniu 27 listopada pozwany M. J. złożył wspólnikowi oświadczenie o wypowiedzeniu udziału w spółce z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia.

W dniu 8 kwietnia 2009 . M. J. załatwiając formalności związane z zakończeniem działalności spółki w Urzędzie Skarbowym podał, że zakończenie to nastąpiło z dniem 31 grudnia 2008 r. W. Ż. (1) składając podobne zgłoszenie został poinformowany, że powinien tylko podpisać zgłoszenie złożone przez wspólnika. Taka data widnieje też w innych dokumentach urzędowych.

W dniu 9 grudnia 2009 r. organ podatkowy wydał decyzje określającą za grudzień 2008 r. zlikwidowanej spółce cywilnej zobowiązanie w podatku od towarów usług w wysokości 29 699 zł oraz orzekająca o solidarnej odpowiedzialności wspólników. Decyzja ta został uchylona z zaleceniem ustalenie rzeczywistej daty rozwiązania spółki, bowiem wspólnicy wskazują daty rozbieżne 31 października i 31 grudnia.

Sąd Okręgowy uznał, że pozwany W. Ż. miał podstawy do wypowiedzenia udziału w spółce istniały bowiem ważne powody wynikające z zachowania pozwanego M. J.. Wypowiedzenie wywarło skutek na dzień 31 października i brak jakichkolwiek dowodów na to, że pozwany cofnął swoje oświadczenie woli i wyraził wobec wspólnika wolę zniweczenia jego skutków.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany M. J.. Zarzucił nieprawidłowe sprecyzowanie pozwu i wskazanie w nim, jakiej treści powód domaga się ustalenia łącznie z datą rozwiązania spółki, co czyni pozew pozbawiony podstawy prawnej (art. 199a § 3 ordynacji podatkowej), a zmiana roszczenia usytuowała powoda po jednej ze stron sporu między wspólnikami, zarzucił wadliwe ustalenie, że oświadczenie W. Ż. nie zostało przez niego odwołane w toku ustaleń dotyczących likwidacji spółki i błędną ocenę dokumentów, w których, jako datę rozwiązania wskazano 31 grudnia 2008 r. Skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja jest bezzasadna.

Zgodnie z art. 189^1 k.p.c. organ podatkowy może wystąpić do sądu o ustalenie istnienie lub nieistnienie stosunku prawnego lub prawa, jeżeli jest to niezbędne dla oceny skutków podatkowych. Art. 199a § 3 ordynacji podatkowej precyzuje, że uprawnienie to przysługuje, jeżeli ze zgromadzonych w postępowaniu podatkowym dowodów wynikają wątpliwości co do wskazanych wyżej okoliczności. Występując z takim pozwem będący powodem organ musi zawrzeć w nim określone treści. Przede wszystkim więc musi jednoznacznie i precyzyjnie sformułować żądnie (art. 187 § 1 pkt.1 k.p.c.). Innym słowy musi wskazać jakiego rozstrzygnięcia oczekuje. Nie wystarczy więc, by wskazał na istniejące wątpliwości, choć te niewątpliwie będą uzasadnieniem takiego powództwa, jak niniejsze, ale musi też określić swoje stanowisko w sprawie. W realiach sprawy, oznacza to wskazanie, w jakim terminie, według stanowiska organy, które ten nie traktuje jeszcze jako ostateczne, spółka zaprzestała działalności. Z tą datą bowiem sporny stosunek prawny przestał istnieć.

Podkreślić też trzeba, że organ podatkowy jest stroną niniejszego postępowania. Ma więc prawo przedstawiania swojego stanowiska w sprawie i nie ma przeszkód, by było ono zbieżne ze stanowiskiem jednego z pozwanych. Obowiązek oceny zaoferowanych dowodów i tak zawsze spoczywa na Sądzie niezależnie od tego, czy uczestnik sporu podda wiarygodność tych dowodów w wątpliwość i jakie zajmie stanowisko.

Skarżący nie kwestionuje już okoliczności związanych z wypowiedzeniem umowy przez W. Ż., koncentrując się na zarzutach dotyczących jego cofnięcia. Dodać więc tylko można, że Sąd Okręgowy prawidłowo i zgodnie ze zgromadzonym materiałem ustalił, że istniały podstawy do takiej reakcji przez jednego ze wspólników. Ważnymi powodami, o jakich mowa w art. 869 § 2 k.c. w razie zaistnienia, których wspólnik może wypowiedzieć swój udział bez zachowania terminów wypowiedzenia jest utrata zaufania do wspólników, w szczególności wywołana ich nieuczciwym

postępowaniem. Okoliczności takie zostały precyzyjnie przez Sąd pierwszej instancji ustalone, a apelacja w zasadzie ich nie zwalcza.

Chybione są te z jej zarzutów, które wskazują na cofnięcie przez pozwanego W. Ż. oświadczenia o wypowiedzeniu z 31 października i uzgodnieniu między wspólnikami, jako daty likwidacji spółki dnia 31 grudnia 2008 r. Zwrócić trzeba uwagę, że okoliczność ta nie była podnoszona od początku toczącego się sporu. W toku przesłuchania w postępowaniu podatkowym jak i w początkowej fazie niniejszego postępowania M. J. wskazywał, że nie było podstaw do wypowiedzenia bez zachowania terminów wypowiedzenia. Dopiero później powołuje się na okoliczność cofnięcia wypowiedzenia, raz wskazując, że uzgodnień dokonali pełnomocnicy, raz, że oświadczenie złożył sam pozwany. Między pozwanymi istniał już wtedy ostry konflikt, który zaowocował postępowaniami karnymi, w tym o pobicie W. Ż.. Trudno więc przypuszczać, by doszło do porozumienia, a jeśli już wspólnicy dokonali uzgodnień, to by nie zostały one spisane, skoro utrata zaufania była źródłem sporu i zaprzestania wspólnej działalności gospodarczej.

Cofnięciu oświadczenia o wypowiedzeniu kategorycznie zaprzeczył pozwany W. Ż.. Dodać trzeba, że ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd pierwszej instancji jest prawidłowa i zgodna z wymogami art., 233 k.p.c. Dotyczy to także oceny zeznań pozwanego W. Ż. w części, w jakiej wyjaśnia on przyczyny pojawienia się daty 31 grudnia 2008 r. w dokumentach. Data taka wskazana została przez drugiego wspólnika, pozwany więc w urzędzie ją zaakceptował i była ona powielana w dalszych dokumentach. Oświadczenia takie, adresowane do właściwego urzędu a nie wspólnika, nie są w stanie zniweczyć oświadczenia o wypowiedzeniu udziału bez zachowania terminów wypowiedzenia, a treść dokumentów była jedna z przyczyn wątpliwości organu, poddana więc została ocenie Sądu, którą należy w pełni zaakceptować.

Do cofnięcia wypowiedzenia nie doszło więc ani wyraźnie ani w sposób dorozumiany, co czyni ustalenie daty ustania stosunku prawnego na dzień 31 października 2008 r. uzasadnionym.

Z tych wszystkich względów na mocy art. 385 k.p.c. orzeczona jak w sentencji.

bp